

Geol. vjesnik	30/2	501—502	1 tabla	Zagreb, 1978
---------------	------	---------	---------	--------------

563.1:551.781(161.16.46)

Aberantne diskocikline iz paleocena Samoborske gore

Lidija ŠIKIĆ

Institut za geološka istraživanja, Sachsova 2, P. p. 283, YU—41000 Zagreb

Registriran je nalaz aberantnih diskociklina, za koje se pretpostavlja da pripadaju vrsti *Discocyclina seunesi* Douvillé.

U izbruscima paleocenskih biokalkarenita Samoborske gore (K. Šikić & L. Šikić, 1978, lokalitet 16), uz brojne foraminifere, uočena su i dva presjeka za koje se nije moglo odrediti kojem rodu ili vrsti unutar familije Discocyclinidae pripadaju. Kako su u literaturi zabilježeni nalazi rijetkih aberantnih primjeraka diskociklina, pretpostavljeno je da i presjeci prikazani na tab. I, sl. 2 i 3 pripadaju jednoj takvoj aberantnoj formi, tj. trokrako-zvjezdastoj diskociklini.

Kecskeméti (1959) iz gornjeg eocena Bakonjskih brda Mađarske navodi jedan primjerak vrste *Discocyclina pratti* (Michelin), koja ima trokrako-zvjezdasti oblik. Pretpostavlja da takav oblik nastaje u toku ontogeneze, kada se zbog nekih vanjskih utjecaja onemoguću normalan razvoj embrionalnog aparata, pa se i ekvatorijalne i lateralne klijetke razvijaju u tri smjera. Kako je diskociklina bentoski organizam, veća je i podložnost vanjskim utjecajima, koji mogu dovesti do takvih devijacija.

Baškirov (1974), iz donjeg eocena Krima (bahčisarajski slojevi), navodi 17 primjeraka trokrako-zvjezdaste diskocikline, za koju pretpostavlja da pripada vrsti *D. archiaci* (Schlumberger). On navodi da su ovakve forme vjerojatno nastale zbog nepovoljnih vanjskih utjecaja, kada razvoj embrionalnog aparata i ravnina kod nekih primjeraka može biti u tri smjera. U drugim slučajevima treći krak može biti veoma zakržljao, pa se kod takvih diskociklina trokraki izgled jedva zapaža.

Navedeni autori nisu prikazali unutrašnju građu trokrako-zvjezdastih diskociklina. Presjeci iz vapnenaca Samoborske gore, koji pokazuju aberantnu unutrašnju građu, uspoređeni su s mogućim ravninama presjeka kroz primjerke rekonstruirane prema Baškirovu.

Na tab. I, sl. 2 vidi se da su presjekom zahvaćena dva kraka aberantne diskocikline i dio (baza) trećeg. Ona bi, izvađena iz sedimenta, vjerojatno imala trokrako-zvjezdasti oblik, sličan obliku kakav je crtežom prikazan na tab. I, sl. 1.

Presjek diskocikline na tab. I, sl. 3, pokazuje da je taj primjerak uobičajenog lećastog izgleda, kojem je tokom razvoja treći krak zakržljao, što je vidljivo iz djelomice rascijepane ekvatorijalne ravnine.

Kako je vrsta *Discocyclus seunesi* Douvillé jedina i veoma brojna diskociklina ustanovljena u paleocenu Samoborske gore, pretpostavljeno je da i prikazani aberanti oblici pripadaju ovoj vrsti. Trokrako-zvezdasti oblik vjerojatno je genetski uvjetovan i može se pojaviti u svakoj brojnijoj populaciji roda *Discocyclus*, pa je uz spomenute nalaze u donjem i gornjem eocenu, sada nađen i u paleocenu.

Primljeno 25. 03. 1977.

LITERATURA

- Baškurov, L. V. (1974): O trehgrannoj diskocikline iz nižnegu eocenu Krima. — *Paleont. sbornik*, 10/2, 37—39, Lvov.
- Kecskeméti, T. (1959): Die Discocyclusiniden des südlichen Bakonygebirges. — *Ann. Hist.-natur. Musei Nat. Hungarici*, 15, 31—84, Budapest.
- Šikić, K. & Šikić, L. (1977): Paleocen u Samoborskom gorju. — *Geol. vjesnik*, 30, 265—280, Zagreb.

Aberrant *Discocyclus* from the Paleocene of Samobor Highlands

L. Šikić

Aberrant star-shaped, three-armed, Discocyclusinae are known from the work of Kecskeméti (1959) who found them in the Upper Eocene of the Bakony Hills (*Discocyclus pratti* Michelin) and from the work of Baškurov (1974) who determined them to be of the Lower Eocene age on Crimea.

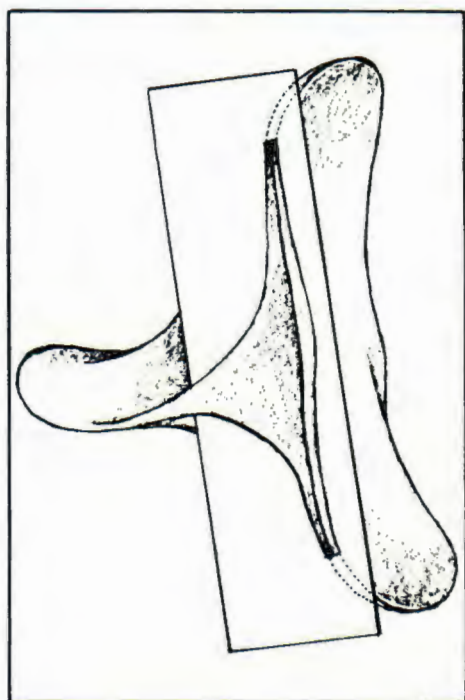
They did not show the cross-sections of shells, in which manner the inner structure could be seen. Their conclusions about the origin of star-shaped, three-armed, Discocyclusinae are based on the study of external characteristics.

The results of their investigations have been taken into consideration during the observation of unusual cross-sections of Discocyclusinae in the thin-sections of detrital limestones of Samoborska Gora. It is presumed that those cross-sections belong to the three-armed aberrant forms of species *Discocyclus seunesi* Douvillé, which is the only one and very abundant species of *Discocyclus* represented in limestones mentioned above.

Received 25 March 1977.

TABLA — PLATE I

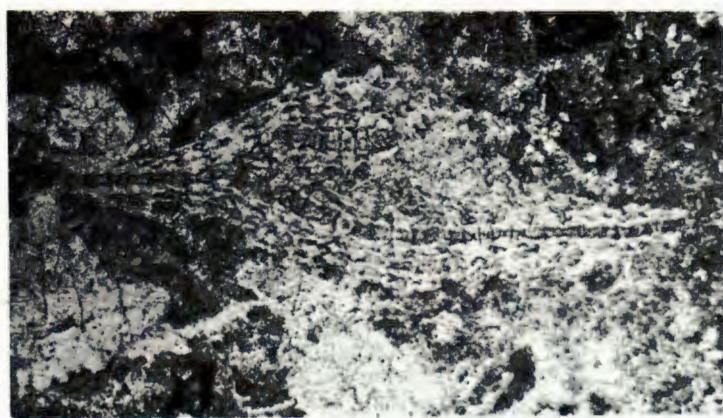
- 1 Skica trokrako-zvezdaste aberantne diskocikline prema sl. 2 i fotografiji 1—3 na tabli Baškurova (1974)
Sketch of the three-armed star-shaped aberrant *Discocyclus*, according to fig. 2 and to the Baškurov's figs. 1—3 (1974).
- 2 Kosi presjek trokrako-zvezdaste aberantne diskocikline (?*Discocyclus seunesi* Douvillé). Paleocen Samoborske gore, detritični vapnenac, lokalitet 16, 528/1 — 80x.
Oblique section of the three-armed star-shaped aberrant *Discocyclus* (?*D. seunesi* Douvillé). Paleocene of Samoborska gora, detrital limestones, locality 16, 528/1 — 80x.
- 3 Kosi presjek aberantne diskocikline (?*Discocyclus seunesi* Douvillé). 528/3 — 80x.
Oblique section of the aberrant *Discocyclus* (?*D. seunesi* Douvillé), 528/3 — 80x.

1

2

3